

Cynghrair Niwrolegol Cymru Wales Neurological Alliance

Cofnodion y Grŵp Trawsbleidiol Amodau Niwrolegol cyfarfod ar

Dydd Sadwrn 24 Mawrth 2015

**23 Mehefin 2014, 11:30 YSTAFELL BWYLLGORA 1, CYNULLIAD
CENEDLAETHOL CYMRU**

Ysbyty Maelor Wrecsam

Yn bresennol   Caerdydd

Mark Isherwood AC (Aelod)
Aled Roberts AC
Cymdeithas Siartredig Ffisiotherapi
Lynne Hughes, WNA a MS Society Cymru
Robin Moulster, BASW Cymru
Ana Palazon, WNA a Gymdeithas Strôc
Cath Taffurelli, BASW Cymru
David Murray, WNA ac Ymddiriedolaeth Cure Parkinson
Rachel Williams, Clefyd Parkinson DU
Megan Evans, Cydlynnydd WNA
Urtha Felda, WNA a MS Society Cymru
Carol Ross, WNA a MDNA
Lesley Williams, Epilepsi Cymru
Michelle Herbert, Yr Elusen Tumour Brain
Jean Francis, Ataxia Cymru
Karen Bonham, Ysbyty'r Eglwys Newydd
Andrew Wilson-Mouasher, Marie Curie
Natasha Wynne, Marie Curie
Dave Maggs, Headway
Kate Steele, DDISGLEIRIO Cymru
Ann Sivapatham, Epilepsy Action Cymru
Coleg Brenhinol y Seiciatryddion
Carol Ross, SWWNA, FibroWales, Coesau Aflonydd Cymru
Toni Sidwell, The Charity Tumour Brain
Cameron Millar, The Charity Tumour Brain
Jonathon Canty, The Charity Tumour Brain
Sue Wreglesworth, The Charity Tumour Brain

Nathan Sivapatham

Dolen Wrecsam - I'w gadarnhau

Ymddiheuriadau Barbara Locke, WNA a Parkinson DU
Simon Thomas, Aelod Cynulliad
WE Parr, MNDA Gwynedd
Ruth Crowder, Coleg y Therapyddion Galwedigaethol
Leigh Campbell, BIPBC

Cofnodion y ddau gyfarfod a materion sy'n codi diwethaf

Cywirdeb - sillafu Cath Taffurelli gael ei gywiro.

Cofnodion y cyfarfodydd a gynhaliwyd ar 16^{fed} Medi a 14^{fed} Tachwedd 2014 cofnodi fel cyfrif gwir a chywir.

Cyd-gynhyrchu

Rhoddodd y Cadeirydd ddisgrifiad byr o'r cyd-gynhyrchu fel term sy'n cyfeirio at chwalu rhwystrau, gan gydnabod asedau dynol o fewn cymunedau a chyd-gynllunio a gwasanaethau cyd-gyflwyno.

Gosod y Llwyfan, profiad o Niwrolegol Cynlluniau Darparu Amodau - David Murray

Cyflwynodd David Murray ei hun a soniodd ei fod yn aelod o Gynghrair Niwrolegol Cymru (WNA) sy'n cynrychioli barn o fwy na 35 o sefydliadau niwrolegol trydydd sector yng Nghymru. Rhoddodd David drosolwg o bwrpas y Cynllun Cyflawni Cyflyrau Niwrolegol a disgrifiodd ei rôl fel cynrychiolydd cleifion WNA ar Grŵp Gweithredu y cynllun fel gweithio'n dda.

Mae'r WNA wedi cael y dasg o arwain y flaenoriaeth 'codi ymwybyddiaeth' o'r cymorth a ddarperir gan wahanol elusennau a mudiadau niwrolegol yng Nghymru. Bydd y WNA hefyd yn rhan o ddatblygiad y gwaith PROMS a PREMS.

Nododd David y bu profiadau amrywiol o gyd-gynhyrchu mewn perthynas â datblygu cynlluniau cyflawni lleol.

Diolchodd y Cadeirydd i David am ei gyfraniad a soniodd fod Wythnos Ymwybyddiaeth Clefyd Parkinson yw ym mis Ebrill a bydd Grŵp Cefnogi y Fflint Parkinson yn dathlu ei 10^{fed} pen-blwydd.

Egwyddorion ac arferion cyd-gynhyrchu

Ben Dineen o SPICE yn darparu cyflwyniad ar egwyddorion cyd-gynhyrchu gan gynnwys ei darddiad ac enghreifftiau o gyd-gynhyrchu yn ymarferol ac ethos 'wneud gyda beidio â'.

Roedd y cyflwyniad yn edrych ar ymagwedd system gyfan tuag at gomisiynu, cynllunio, darparu a gwerthuso gwasanaethau a ddarperir, gyda grym a rennir ac yn rhannu cyfrifoldeb i bawb, lle mae cyd-gynhyrchu yn ddull o ddarparu gwasanaethau cyhoeddus

y mae gweithwyr proffesiynol a dinasyddion yn gweithio gyda'i gilydd yn gyfartal a dwyochrog

Perthnasoedd

Esboniodd Ben fod yna gyfle amserol i archwilio cyd-gynhyrchu yn ymarferol oherwydd y cynnydd yn y galw am wasanaethau ynghyd â gostyngiad mewn adnoddau ar hyn o bryd.

Mae'r arian cyfred credyd amser yn cael eu defnyddio mewn rhannau o Gymru ac mewn mannau eraill ei ddisgrifio fel ffordd o ymgysylltu â a chynnwys defnyddwyr gwasanaeth cyblethu.

Darperir Ben enghreifftiau o gyd-gynhyrchu ar waith yng Nghymru.

Cynnwys Cleifion ac Ymchwil mewn Ymarfer

Cyflwynodd Ana Palazon Athro William Grey yr Uned BRAIN, Prifysgol Caerdydd ac esboniodd fod y WNA wedi gweithio'n agos gyda'r Athro William Gray sy'n Athro Niwrolawfeddygaeth Swyddogaethol yn y Sefydliad Ymchwil Iechyd Niwrowyddorau ac Iechyd Meddwl, Ysgol Meddyginiaethau Prifysgol Caerdydd fel cyd-ymgeisydd i The mewngreuanol Neurotherapeutics (BRAIN) Uned Atgyweirio Ymennydd A.

Y nod yw i'r uned i fod yn ganolfan genedlaethol Cymru a'r DU o ragoriaeth ar gyfer cyflwyno therapiâu ffactor cell / cyffuriau / twf newydd i gleifion â chlefydau niwrolegol a niwro-ddirywiol na ellir ei drin ar hyn o bryd. Yn benodol, Huntington a chlefydau Parkinson, epilepsies canolbwynt a Sglerosis Ymledol, gan felly adeiladu llwyfan i ehangu i amodau eraill fel Strôc a Dementia fel y bo'n briodol yn y dyfodol.

Siaradodd Ana am bwysigrwydd ymgysylltu a chynnwys y cleifion ar bob cam o'r daith ymchwil.

Darperir yr Athro Gray gyflwyniad am y gwaith a fydd yn cael eu cynnal yn yr Uned BRAIN ac ei nod o ddatblygu newydd yn ogystal â mireinio therapiwteg a systemau presennol ar gyfer cyflwyno i mewn i'r ymennydd i gynorthwyo atgyweirio ymennydd.

Oherwydd cysylltiad VC anodd, nid oedd modd i gydweithwyr ym Maelor Wrecsam i weld neu glywed cyflwyniad fel y cafodd ei drosglwyddo dros y ffôn symudol gan y Athro.

Trafododd yr Athro Gray cyd-gynhyrchu mewn ymchwil, yr anawsterau a gyflwynir mewn ymchwil cyd-gynllunio a sut cyd-gynhyrchu yn haws i ddiffinio a deall o ran darparu gwasanaethau. Mae cwmpas ar gyfer cyd-gynllunio ymchwil yn gweithio gyda'i gilydd i wneud ymchwil yn well.

Rhoddodd yr Athro Gray yr enghreifftiau canlynol o feysydd lle y gellid cyd-gynhyrchu fod yn effeithiol:

Gwneud gwaith ymchwil:

- fwy perthnasol drwy pennu blaenoriaethau ac ysgrifennu grant;
- yn fwy effeithlon drwy fewnbwn i moeseg a phrotocolau;
- yn fwy tebygol o weithio drwy recriwtio i dreialon clinigol;
- mwy o gyllid a dderbyniwyd drwy ymgysylltu â'r cyhoedd.

Cwestiynau a Dadl

Dywedodd Urtha Feldman fod angen i Fyrddau Iechyd Lleol fod yn fwy rhagweithiol yn eu hagwedd tuag at y cynlluniau cyflenwi niwrolegol a chyd-gynhyrchu gan ymgysylltu â defnyddwyr gwasanaethau a'r trydydd sector wrth ddatblygu rhai o'r cynlluniau oedd nid cystal â gallai fod wedi bod.

Awgrymodd Lynne Hughes y gallai'r Grŵp Rhaglen Glinigol ysgrifennu at y Gweinidog dros Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol i ofyn am lwyddiant ymgysylltu â chleifion a'r trydydd sector wrth ddatblygu cynlluniau fel hyn yn cael ei grybwyll yn benodol ar gychwyn y cynllun. Gofynnodd hefyd fod y GRhG gofyn bod diweddariad cyffredinol ar y cynlluniau o bob Bwrdd Iechyd Lleol. Awgrymwyd y gallai'r Grŵp Rhaglen Glinigol gwneud rhai argymhellion i'r Gweinidog o ran sut y gallai cyd-gynhyrchu yn dod yn realiti drwy'r cynlluniau cyflawni. Camau i'w cymryd

Dywedodd Carol Ross fod gan y Cynghrair Niwrolegol De Orllewin Cymru profiad cadarnhaol o ddatblygiad y cynllun cyflenwi ar gyfer ABMU.

Grybwyllwyd Jean Francis o Ataxia Cymru bwysigrwydd dysgu o sectorau eraill, megis gwaith y mae'n ei wneud ag anabledau dysgu, lle mae pobl yn cael eu grymuso i fod yn 'wrth y llyw.'

Gwnaeth yr Athro Gray bwynt cyffredinol sut y peth mwyaf ddiraddiol gan unigolyn i ymgodymu ag ef yw'r afiechyd gwirioneddol y maent yn byw gydag ac mae'r prosesau trin cysylltiedig. Mae'r gwaith ei fod yn gallu ei wneud wrth rendro pobl ymafaeledig rhad ac am ddim yn rhoi grym ynddo'i hun.

Gofynnodd Carol Ross am rôl y meddyg teulu yn cyd-gynhyrchu. Nododd Dr Gray y dylai hyn ganolbwyntio o amgylch cydnabod a chyfeirio i mewn i waith ymchwil a gwasanaethau yn ymuno yn y gymuned at ei gilydd sy'n darparu gofal i bobl.

Awgrymodd Ana Palazon fod y GRhG yn ysgrifennu at Goleg Brenhinol Meddygaeth a Chymdeithas Feddygol Prydain am eu barn ar swyddogaeth cyd-gynhyrchu. Camau i'w cymryd

Sylwadau wrth gloi

Crynhodd Mark Isherwood AC y camau gweithredu o'r cyfarfod, diolchodd yr holl siaradwyr a bawb am eu presenoldeb ac ymddiheurodd am y problemau gyda'r VC a materion sain.

Dyddiadau cyfarfodydd yn y dyfodol:

Mae dyddiadau'r cyfarfodydd nesaf yw 9 Mehefin, 2015 a 22 Medi, 2015 am 6 o'r gloch yn Ystafell Bwyllgor 4, y Senedd, Bae Caerdydd. Bydd cyswllt VC i Ogledd Cymru.